

Рак картоплі- небезпечне карантинне захворювання

У світі існує близько 14 тис. різних сортів картоплі, з них культивується чотири з половиною тисячі. В Україні вирощується близько 250 сортів, при цьому третину з них вивели вітчизняні фахівці **Рак картоплі** є одним з небезпечних карантинних захворювань картоплі, який згідно переліку шкідливих організмів, затвердженим наказом

Міністерством аграрної політики України, відноситься до списку А-2 (карантинні організми, обмежено поширені в Україні). Його збудник - гриб *Synchytrium endobioticum*

Уперше рак був описаний на території сучасної Угорщини в 1896 р., проте справжня батьківщина паразита ще не відома. Незабаром захворювання швидко поширилося по усій Західній Європі, а в 1918 р. і в США. Нині воно зустрічається в Європі, в Північній і Південній Америці, Японії, Південній Африці. У нашій країні завдяки хорошій роботі фітосанітарної служби рак довго не з'являвся. У 1939-1940 рр окремі вогнища захворювання виникли і на території нашої країни. Пізніше хвороба просунулась далі на схід.

При занесенні в ґрунт гриб швидко накопичується і через 2-3 роки вражає більшість рослин картоплі. Бульби стають непридатними до вживання. Особливо рак картоплі шкідливий в сільських господарствах і особистих підсобних господарствах. Збудник раку картоплі є внутрішньоклітинним паразитом, що не утворює міцелію. Основне значення в його циклі розвитку мають спори в стані спокою — зимові зооспори, за допомогою яких гриб зберігається і поширюється в природі. Потрапивши на сприятливу тканину, зооспора розчиняє стінку епідермісу і через пору, що утворилась, потрапляє в клітину хазяїна. Тут гриб росте і асимілює поживні речовини. Цикл розвитку гриба складає 12-14

днів і за сприятливих умов йде безперервно під час усього вегетаційного періоду.

Рак картоплі викликає появу на бульбах горбистих наростів або пухлин, що нагадують губку або молоду цвітну капусту. Утворення ракових наростів розпочинається найчастіше з вічок бульб. Нарости можуть бути різної величини - від дрібної горошини до розміру, що перевищує бульбу. Нарости, що утворюються під землею, білого кольору, на надземних частинах рослин - зелені. До кінця вегетації картоплі нарости темніють і загнивають.

Основним заходом боротьби з раком картоплі є виведення стійких сортів. Цей захід успішно здійснюється, оскільки стійкість до раку зустрічається у диких і у культурних видів і є домінуючою ознакою. Нині є багато сортів картоплі, стійких до раку (до найбільш поширених рас паразита).

Фітосанітарні заходи:

- забороняється ввезення насінневого матеріалу картоплі із заражених районів країни, де зареєстровано рак картоплі;
  - при ввезенні імпортованих партій картоплі проводиться інспектування;
  - для вчасного виявлення хвороби проводяться обстеження насаджень картоплі з обов'язковим відбором зразків ґрунту.
  - у зоні ураження раком картоплі знищуються уражені насадження за допомогою спалювання викопаних рослин та дезинфекцією інвентаря;
  - знезараження ґрунту, знищення рослинних решток та бур'янів, дотримання сівозміни, використання тільки сертифікованого садивного матеріалу, чистий пар та глибока оранка.
- За більш детальною інформацією звертайтеся за адресою: м. Миргород, вул. Кашинського, 6 А, тел. (05355)5-26-56

Державний фітосанітарний інспектор
Головного управління
Держпродспоживслужби в Полтавській області

С. Надтока